

Educatieve lesmap Immaculata 2026

Het nieuwstedelijk: Sara Vertongen / Stijn Devillé / Adriaan Van aken

Welkom bij Immaculata

Beste leerkracht,
Graag stelt Het nieuwstedelijk de voorstelling *Immaculata* voor aan de hand van deze uitgewerkte lesmap. Met deze bundel willen we u inspiratie geven door educatief materiaal en de centrale maatschappelijke thema's uit het stuk aan te bieden met focus op interactie, actualiteit en thema's die de voorstelling aanraakt.

Centrale vraagstelling van de lesmap:

hoe kunnen we (online) haat, polarisatie en (online) geweld begrijpbaar, invoelbaar en bespreekbaar maken bij jongeren?

De lesmap bestaat uit drie delen, waarmee je een inleidende les kan voorbereiden of een nagesprek vorm kan geven.

In de inleiding kom je meer te weten over het theatergezelschap *Het nieuwstedelijk* en wat voor voorstellingen zij maken, hierop volgt een korte beschrijving van de voorstelling *Immaculata* gebaseerd op de websitetekst van *Het nieuwstedelijk*, tot slot wie er heeft meegewerkt aan deze productie. Hierna gaan we over naar de educatieve lesmap, deze bestaat uit drie delen.

Het **eerste deel** behandelt enkele modellen die richting geven over hoe je naar theater kan kijken en waar je op kan letten als toeschouwer. Daarbij horen ook de ongeschreven regels die bijdragen aan een vlot en aangenaam theaterbezoek.

In **deel twee** leren we vier personages beter kennen, hoe zij evolueren in de voorstelling. Dit met behulp van tekstfragmenten uit de voorstelling.

In **deel drie** gaan we dieper in op de mechanismen die naar voren komen in de voorstelling zoals het wij-zij denken die we ook uitwerken in een interactieve dramaworkshop, maar ook enkele sleutels geven om hiermee zelf in de klas aan de slag te gaan.

Nood aan een luisterend oor?

De voorstelling behandelt actuele en pakkende thema's zoals **radicalisering, geweld en suïcidaliteit**. Deze komen expliciet voor in de voorstelling en kunnen heftig zijn voor leerlingen. We vinden het daarom belangrijk om met de nodige zorg deze lesmap in te leiden voor u als leerkracht.

Graag verwijzen wij door naar de eerstelijns hulpverlening en hulplijnen waar scholieren terecht kunnen met vragen en bezorgdheden over zichzelf of iemand uit de omgeving.

Hieronder een overzicht:

- de zelfmoordlijn 1813
- Awel
- WatWat
- Tele-Onthaal 106

Veel plezier met de lesmap en graag tot bij een van de voorstellingen van Het nieuwstedelijk.

Feya Maris en Lise Neyt

23 september 2026,
Leuven

Over Het nieuwstedelijk

Het nieuwstedelijk is het stadstheater van Leuven, Hasselt en Genk. Het is een artist-run theaterhuis dat mee vormgeeft aan de stad en de samenleving van morgen. We vertellen verhalen over het leven hier en nu. We geven er klank aan en gaan erover in gesprek.

Vanuit de stad richten we ons op de rest van de wereld.

Tekst, theater, muziek, audio & debat vormen de kern van ons artistieke werk. Dat geven we vorm door nieuwe creaties rond hedendaagse en maatschappelijke thema's, community based projecten, de evenwaardige combi van gesproken tekst & live muziek, de duurzame opbouw van eigen repertoire, het ondersteunen van jong talent en het uitbouwen van een community met ons publiek.

Het nieuwstedelijk werkt op de as Leuven, Hasselt & Genk met 3 verschillende realiteiten en publieken. Zo bespelen we een nevelstad met 1,9 miljoen mensen, van Brussel tot Maastricht. Het nieuwstedelijk speelt in theaters en op locatie, reist in heel Vlaanderen en denkt en werkt internationaal.

Het nieuwstedelijk staat voor verbinding, samenwerking & ondernemerschap. Vanuit een integrale visie verbinden we artiest, publiek, organisatie, maatschappelijk en financieel draagvlak met elkaar. Blik op de toekomst.

HET NIEUWSTEDELIJK

Over *Immaculata*

Een zonnige, doordeweekse ochtend. Twee leerlingen halen tijdens de middagpauze wapens uit hun boekentas en richten in de schoolbib en de refter een waar bloedbad aan.

Immaculata volgt het relaas van vier jongeren tijdens de laatste nacht (en ochtend) van hun leven. Ze hebben het over jong geluk. Of ongeluk. Over blijde verwachtingen. Of het gebrek eraan. Maar op de achtergrond klinken steevast de naderende voetstappen van gewapende medeleerlingen, die op weg zijn om aan al die verwondering over dit leven abrupt een einde te maken.

Deze ritmische tekst uit 2004 is gebaseerd op documentair materiaal van de high school shootings in Columbine en Erfurt. Fast forward naar nu: in onze tijden van online haat en radicalisering blijken 1 op 3 verdachten in Belgische terreur dossiers waarin sprake is van geweld, minderjarig. Verontrustend.

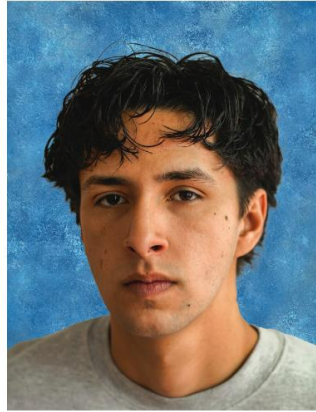
Twintig jaar na de originele opvoering heronderzoeken we de tekst met een nieuwe generatie jonge spelers, muzikanten en publiek.

regie **Sara Vertongen** tekst **Stijn Devillé & Adriaan Van Aken** spel **Mathisse De Sutter, Lena Devillé, Omar Ouali & Polly Zuydwijk** muziek **Jip Arickx & Frauke Van Havermaet** dramaturgie **Jenske Eeckhout** coach dramaturgie **Els Theunis** coach muziek **Ephraïm Cielen** scenografie **Christophe Aussems** kostuums **Joëlle Meerbergen** licht **Bregt Janssens** geluid **Tom Buys** productie **Sabien Van Herzele & Anne-Lore Thijssen** educatie **Lise Neyts & Feya Maris**

Deze productie komt tot stand met de steun van de Tax Shelter maatregel van de Belgische federale overheid en Gallop Tax shelter.

Frauke Van Havermaet

Omar Ouali

Jip Arickx

Mathisse De Sutter

Polly Zuydwijk

Jenske Eeckhout

IMMACULATA

26-27

Lena Devillé

Inhoudstafel

Welkom bij Immaculata	2
Over Het nieuwstedelijk	4
Over Immaculata	5
Inhoudstafel	7
Deel 1: Kijken naar theater	8
1.1 Ongeschreven regels in het theater	9
1.2 Context en setting	10
1.2.1 Plot van het verhaal	10
1.3 Hoe kijk je naar theater?	10
1.3.1 De driehoek van Lecompte Liz	11
Deel 2: Ontwikkeling personages	13
2.1. De personages	14
2.1.1 Franky	14
2.1.2 Dat bizarre meisje zonder naam (BMZN)	16
2.1.3 Lotte	17
2.1.4 Bernt	18
2.2 Narratief / Verhaal	19
2.3 Rol decor /scenografie	22
2.3.1 Wat is een decor?	22
2.3.2 Wat is scenografie?	22
Deel 3: Radicalisering, wij-zij-denken en de rol van algoritmes	24
3.1 Algoritmes, echokamers en filterbubbels verkennen	26
3.2 Haat: waar word jij echt kwaad van?	27
3.3 Wij-zij denken (verder over de daders)	30
3.3.1 Meerstemmigheid of perspectieven die botsen?	31
3.3.2 Breuklijnen	32
3.3.3 Een kamp kiezen is verleidelijk: tegenpolen	32
3.3.4 Polariserende berichten online	34
3.3.5 Hoe reageren tegen (online) haat?	35
Dramaworkshop 'Immaculata'	36
Referentielijst en verdiepend materiaal	37

Deel 1: Kijken naar theater

Onderwijsdoelen voor 2e en 3e graad secundair onderwijs:

Cultureel bewustzijn:

- 16.01 De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin ze voorkomen.
 - 16.02 De leerlingen reflecteren over eigen beleving bij uiteenlopende kunst- en cultuuruitingen.
 - 16.03 De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.
 - 16.04 De leerlingen doorlopen een artistiek-creatief proces vanuit verbeelding
-

Kijken naar theater gaat dieper in op de **ongeschreven regels** die bij een theaterbezoek horen, ook als dit niet het eerste theaterbezoek is, blijft het nuttig om dit op te frissen.

Voor veel scholieren zijn deze 'regels' evident, voor anderen die minder vaak theater bezoeken, kan dit nogal onwennig aanvoelen. Laten we aan de slag gaan met de ervaring(en) van de scholieren!

1.1 Ongeschreven regels in het theater

Groepswork: terugblikken eigen ervaringen

Verdeel de klas in groepjes en bedenk samen enkele “regels ” die gelden wanneer je met de klas of met je gezin naar het theater gaat kijken.

Laat leerlingen actief teruggaan naar hun eigen ervaringen met bezoek aan theater.

Enkele inspirerende vragen bij deze opdracht:

- Ben je al naar het theater geweest?
- Wat viel je op bij het binnenkomen, wat kan je doen?
- Hoe verloopt zo’n avond?
- Wat zie je andere bezoekers wel/niet doen?

Vergelijking: vervolgens nadat de groepjes hun ervaringen hebben gedeeld en kernwoorden hebben genoteerd, bekijk dan de YT-filmpjes van *Het Paleis en het Toneelhuis* (zie referentielijst).

[video theatercodes - middelbaar](#)

Laat ze hun eigen gemaakte regels naast de regels van de theaterhuizen leggen en vergelijk en ga hierover in gesprek.

Kernafspraken op een rij

- Wanneer het licht uitgaat, begint de voorstelling:
schakel je gsm uit in de zaal om afleiding te voorkomen.
Meeleven, lachen of schrikken mag zeker, maar houd het rustig uit respect voor de acteurs;
- Eten en drinken doe je niet in de theaterzaal.
- Aan het einde bedank je de makers en acteurs met applaus.
Als het publiek het een uitstekende voorstelling vond, geven ze soms een staande ovatie, en staan ze applaudisserend recht.

1.2 Context en setting

Immaculata speelt zich af op en rond het Immaculata instituut, ook wel *het Immac* genoemd, een middelbare school in de buitenwijken van een kleine stad. De school vormt het centrale decor van het verhaal. De school wordt voorgesteld als een ambitieuze en succesvolle onderwijsinstelling die leeft onder het motto ‘*Overtref je tot voortreffelijkheid*’. De setting is meer dan alleen de plaats waar het verhaal zich afspeelt. De school is een sociale wereld op zichzelf. We volgen vier scholieren die onderling verbonden zijn op de laatste avond en dag van hun leven.

1.2.1 Plot van het verhaal

Het is een frisse, heerlijke lentedag en Bernt en Lotte hebben hem samen doorgebracht, buiten in de wijk. Franky heeft erop staan kijken. Een ander meisje, zonder naam, is ook nog wakker en beklagt zich alvast de tong die ze draaide met de jongen die enkele uren later ook haar leven niet zal sparen.

In een pijnlijk normale middelbare school, Immaculata instituut (ook wel afgekort als *Immac*), ergens in een Vlaamse stad, halen twee leerlingen tijdens de middagpauze zwaar geschut uit hun rugzakken en richten in de schoolbieb een bloedbad aan. Leraren en leerlingen van het Immaculata-instituut worden onverbiddelijk neergemaaid. Ergens aan een raam hangt de boodschap “help ons” en “hier bloedt iemand dood”. Het is een zonnige, doordeweekse ochtend.

Immaculata volgt het relaas van vier jongeren tijdens de laatste nacht (en ochtend) van hun leven. Ze hebben het over jong geluk. Of ongeluk. Over blijde verwachtingen. Of het gebrek eraan. Maar op de achtergrond van alles wat ze zeggen, klinken stevast reeds de naderende voetstappen van hun enkele medeleerlingen, gewapend en al op weg, om aan al dat jong geluk, aan al die blijde verwondering over dit leven, abrupt een einde te komen maken

1.3 Hoe kijk je naar theater?

Naar theater kijken kan overweldigend zijn. Er kunnen veel zaken op je afkomen en vele acties gebeuren op de scène tegelijkertijd. Daarom geven we graag een model mee dat een leidraad kan zijn om naar theatervoorstellingen te kijken en hierover in gesprek te gaan.

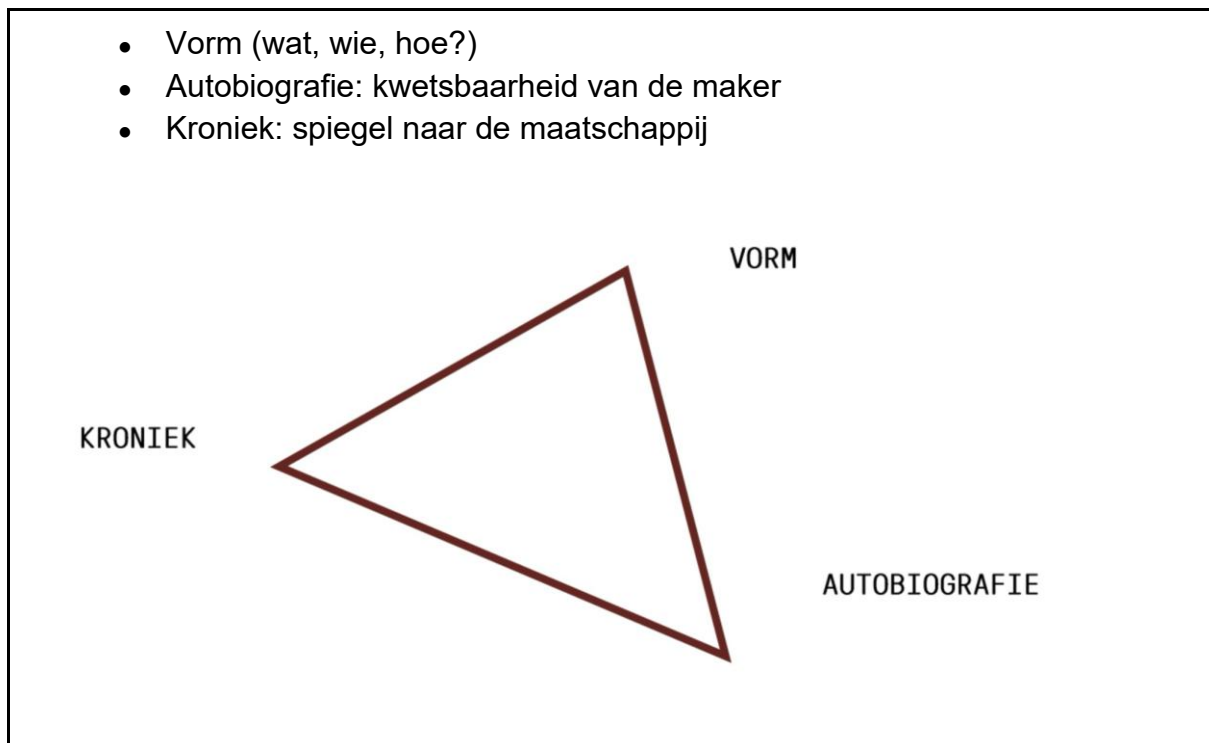

shutterstock.com · 1224705745

1.3.1 De driehoek van Lecompte Liz

Een manier om over cultuur te praten in andere bewoordingen als 'ik vond de voorstelling goed, want...' of 'ik vond de voorstelling slecht, want...' is met deze methodiek: de driehoek van Liz Lecompte.

Dramaturge Liz Lecompte (The Wooster Group) haar antwoord op de vraag wat voor haar theater is. Liz Lecompte zei dit: 'Theater is voor mij één derde **autobiografie** (de maker zelf), één derde **kroniek** (hoe de maker / het werk zich verhoudt tegenover maatschappij en geschiedenis) en één derde **vorm**'.

Opsomer plaatste die drie termen op de punten van een driehoek en liet vervolgens makers en voorstellingen tussen de lijnen los om te kijken waar ze zich bevonden in het aldus ontstane spanningsveld. Zo kan je aan de hand van dit modelletje kunstenaars en hun werk 'betrappen' op een teveel aan autobiografie (navelstaarderig, sentimenteel,...), kroniek (sloganesk, prekerig,...) of vormelijkheid (hermetisch,...).

*Bij Het nieuwstedelijk proberen wij met ons werk op het **midden van de Lecompte-driehoek mikken**, op het snijpunt van autobiografie, kroniek en vorm, dat we het persoonlijke en het maatschappelijke in balans proberen te houden **door de vorm die we hanteren**. Het is een balans die al eens durft door te buigen de laatste jaren. En dan vooral richting de hoek van de kroniek. Daar lijken wij ons het beste thuis te voelen, iets wat de naam van het huis al een beetje weggeeft.*

Andere modellen die richting geven om naar het theater te kijken zijn de **vijf akten structuur/piramide van Freytag** en het **schema van Kowzan**. Deze kan je ook terugvinden in de referentielijst.

kennisbank

schema van Kowzan

vijf akten structuur

Deel 2: Ontwikkeling personages

Onderwijsdoelen 2e en 3e graad secundair onderwijs

Burgerschap:

- 07.02 De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.
- 07.04 De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.
 - herkenbaarheid van personages en hun persoonlijke verhalen
 - een band creëren met jezelf en de voorstelling
 - werken met tekstfragmenten

Nederlands:

- 02.14 De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten
- 02.15 De leerlingen analyseren hoe in literaire teksten betekenissen worden gecreëerd met narratieve, retorische, poëtische en theatrale structuren en technieken.
- 02.16 De leerlingen gaan in interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld, voor de samenleving waarin ze leven en voor de samenleving waarin de teksten ontstonden.

In deel twee gaan we dieper in op de verschillende personages en hoe zij evolueren in de voorstelling. Dit doen we met behulp van tekstfragmenten. De personages zijn gelaagde individuen in hun innerlijke leefwereld die elk op zichzelf een verhaal vertellen.

Opdracht:

1. Geef enkele tekstfragmenten over de vier personages (zie onder).
2. Laat de leerlingen op basis van de fragmenten het personage omschrijven. Hierna kan u met de leerlingen in gesprek gaan.
3. Praat met hen over wat de verlangens of angsten van de personages zouden kunnen zijn. Hoe staan deze personages tegenover elkaar en naar de buitenwereld?

Enkele vragen ter inspiratie:

- Op basis van de tekst, hoe ben je tot jouw eigen beschrijving gekomen? Welke interpretaties heb je gemaakt uit de tekst? Welke conclusies heb je verwerkt in jouw beschrijving van je personage?
- Wat denk je dat de personages voelen op dit moment?
- Wat is een sociale status?
- Wat maakt dat die hoog of laag is?
Wat bepaalt een sociale status?
Is dat een vaststaand gegeven of kan een sociale status veranderen?
- Heeft *Franky* een hoge sociale status? Waarom denk je dat?

- Wat maakt dat *Lotte en Bernt* een hogere status hebben dan *Franky*? Wat hebben “veel vrienden en groot sociaal netwerk” te maken met een hoge sociale status?
- Welke personages hebben volgens jullie een hoge sociale status? Welke personages hebben een lage sociale status? Waarom denk je dat?
- Geef een paar concrete voorbeelden van eventuele factoren die bijdragen aan een sociale status.

2. Klasopdracht: Sociale status & Tekstanalyse

Analyse in duo's: Verdeel de vier fragmenten over de klas. Laat leerlingen op basis van het fragment een karakterisering maken:

- Wat zijn de diepste angsten of verlangens van dit personage?
- Hoe verhoudt dit personage zich tot de rest van de school?

Klassikale onderwijsleergesprekken rond Sociale Status:

- Wat bepaalt iemands 'sociale status' op school? (Populariteit, kleding, prestaties, vriendengroep?)
- Blijft sociale status vaststaan of kan deze veranderen?
- Welke personages in *Immaculata* hebben een hoge status en welke een lage? Wat zijn de gevolgen daarvan?

2.1. De personages

Hieronder een uiteenzetting van vier personages met een beschrijving gevolgd door een bijpassend tekstfragment, uitgesproken door elk personage. Deze omschrijvingen en fragmenten zouden meer duiding moeten geven aan de personages in de voorstelling.

2.1.1 Franky

Franky zit in het vijfde middelbaar aan het Immaculata instituut. Hij vindt nergens echt aansluiting op school en voelt zich een buitenbeentje. Doordat hij die gevoelens internaliseert (je maakt het je eigen, als een deel van je persoonlijkheid), ervaart hij zichzelf als minderwaardig en koestert hij negatieve gevoelens. Hij zoekt aansluiting bij anderen online en bij de weinige connecties die hij in de echte wereld wel heeft. Zo is hij verliefd op Lotte, een meisje uit zijn jaar met wie hij af en toe praat.

fragment 1: Franky

Franky getuigt hier over zijn gevoelens van uitsluiting. Hij is duidelijk gefrustreerd en heeft het gevoel dat niemand hem begrijpt. De vraag kan dus ook gesteld worden of hij zichzelf buiten de groep plaatst, en dit zelf in stand houdt, of anderen dit doen.

ik sta overal buiten
ik heb altijd overal buiten gestaan
en niet zoals jullie nu denken van
ik-ook en ik-ken-dat en ik-begrijp-
wat-ge-bedoelt – nee!
écht altijd overal buiten – heb ik gestaan
en daar stond ik dan

fragment 2: Franky

In dit fragment is Franky getuige van de jonge liefde tussen Lotte en Bernt. Dit komt voor hem hard binnen, hij heeft ook gevoelens voor Lotte. Meteen plaatst hij zichzelf in een onderdanige positie, er wellen emoties van woede op naar zichzelf, ook naar de twee andere personages. Hij ervaart een misplaatst gevoel van onrecht. Hij geeft Lotte bijna de schuld omdat ze niet op hem valt.

dan zie ik voor mijn raam
twee duistere gedaanten
twee duistere gedaanten
die zich ook nog eens verdacht gedragen
ze trippelen vooruitgebogen
hun kleren hangen open
dan begint het mij te dagen
het is lotte weer en haar nieuwe vriendje
(de jongen die ze wél ziet staan)
ik denk: voilà, die hebben het
dus net gedaan.
terwijl ik hier voor mijn raam
naakt en in mijn maagdelijke gedaante
schoon weer voor piet lul mag staan

2.1.2 Dat bizarre meisje zonder naam (BMZN)

Zij is een leerlinge aan het immaculata instituut, ook in het vijfde middelbaar. Sinds deze zomer heeft ze zich volledig afgekeerd van anderen. Ze heeft een heel eigen stijl en persoonlijkheid, waardoor haar medeleerlingen liever op een afstandje van haar blijven.

Ze is ook niet geïnteresseerd in hen en zet zich af tegen de verwachtingen die de maatschappij en school van haar heeft. BMZN schrijft graag, maar is onzeker en vindt veel van wat ze doet niet goed genoeg. Ze verlangt naar een eenvoudig, onopvallend leven.

fragment 3: dat bizarre meisje zonder naam

In dit fragment wordt duidelijk dat BMZN met haar zus in een appartementsgebouw woont. We kunnen als lezer stellen dat BMZN een zelfstandig leven leidt, zonder ouderfiguren. Dit heeft een effect op haar, wanneer ze zichzelf vergelijkt met haar zus. Haar zus lijkt niet te lijden onder de afwezigheid van dit ouderschap, ze houdt de schijn van de maatschappij op waar BMZN zich tegen afkeert.

wij wonen samen hier – mijn zus en ik
nu al meer dan een jaar
op het vijfde – zonder lift
vandaar allicht
dat we allebei zo graag telefoneren

zij werkt in een pralinerie
ik in het weekend bij een bakker
zij is knap en levendig en heeft een briljante persoonlijkheid
ik heb een kat die een poot mist
en mogelijks een longaandoening

fragment 5 p.14: dat bizarre meisje zonder naam

In dit fragment praat BMZN opnieuw over haar zus, dit maakt duidelijk dat ze een groot deel uitmaakt van haar leven. Ze praat over de systemen die in een school instelling aanwezig zijn vanuit persoonlijke getuigenis, en heeft hier kritiek op. Zodra je niet meer in het hokje van de leerdoelstellingen en het tempo van de school past, val je er snel buiten. School is niet gemaakt op maat, maar is een systeem. Opnieuw praat BMZN over het gemak waarmee haar zus door het leven gaat, en hoe BMZN dit niet ervaart.

mijn zus heeft het gemakkelijk
zij was supergoed op school
niet dat ze vaak ging
maar op zeker moment
hebben ze haar eens lang genoeg weten vast te houden
om haar aan een iq-test te onderwerpen

mijn ouders kregen kort daarop een brief
waarin stond dat ze een genie was
hetgeen mijn zus meteen deed besluiten
om nooit meer naar school te gaan
of ook maar iets te doen dat
enige inspanning vergde

fragment 7 p.17: dat bizarre meisje zonder naam

In dit fragment uit BMZN het verlangen om een simpel, sober leven te leiden. Een leven waarbij routine en zekerheid een cruciale rol spelen. Ze heeft geen behoefte aan opvallen, en wil zonder zorgen door het leven gaan. In deze passage daagt ze lichtjes de norm van het publiek en de maatschappij uit. Ze wil niet vooruitstrevend zijn en de hele tijd nieuwe doelen bereiken.

ik zou eigenlijk graag een job willen –

maar iets eenvoudigs
zoals die kantinebediendes bij ons op school
dat zou ik nog wel zien zitten
pasjes scannen
soep bedelen
met een zeemvel zo wat zuinig over de tafels gaan
of gewoon rondhangen in het station
en mensen om geld vragen
voor de trein zagezegd
omdat mijn geld net gepikt is
door een stel junkies
en ik hoogstdringend
thuis moet zien te geraken

2.1.3 Lotte

Lotte is een leerlinge aan het Immaculata instituut, in het vijfde middelbaar. Lotte is een populair, spontaan en levendig meisje dat het financieel goed heeft. Ze kan soms oppervlakkig of scherp uit de hoek komen, maar is tegelijk gevoelig en heeft veel passies. Ze houdt van haar vrienden en familie, en wil graag altijd het goede doen. Sinds een week heeft ze een vriendje, Bernt, waarvan ze helemaal ondersteboven is. Met hem durft ze wat rebelser te zijn.

fragment 6 p. 16: Lotte

In dit fragment wordt duidelijk dat Lotte uit een rijke familie komt. Het taalgebruik waarmee ze haar vader en zichzelf beschrijft, geeft dit weer. Ook wordt duidelijk dat familie een belangrijk focuspunt is in haar leven, zeker de relatie met haar vader. Ze lijkt een zorgeloos leven te leiden, heeft veel vriendinnen, en geniet van het leven.

Ze hoeft niet te overleven. De beschrijving 'heeft veel vriendinnen', doet Lotte ook wel tekort. Ze heeft veel diepgang en is nieuwsgierig, maar ze past binnen het 'perfecte plaatje', mensen willen dan niet meer weten.

twee minuten voor half negen
mijn vader zoekt ons een weg
door het verkeer
hij is een echte heer
en ik ben zijn kleine lotte
meisje van zestien dat ademt en leeft
en veel vriendinnen heeft

2.1.4 Bernt

Bernt is een leerling aan het Immaculata instituut. Hij zit in het vijfde middelbaar, maar is een jaar ouder dan de rest. Hij is een populaire jongen en heeft fijne vrienden. Hij doet zich zelfzeker en nonchalant voor en kan bij momenten fel uithalen naar schoolgenoten. Hij heeft ook een introspectieve kant. Hij denkt veel na over zijn eigen toekomst en de angsten die hij daarbij voelt, maar wil niet teveel bezig zijn met die gedachten. Hij geniet meer van de simpele dingen. Zijn lief, Lotte, brengt een gevoelige, weke kant in hem naar boven. Hij beleeft hun relatie heel intens en ziet zijn toekomst rooskleuriger dan voorheen.

fragment 4 p.16: Bernt

In dit fragment heeft Bernt een inzicht over zichzelf dat zorgt voor een kantelpunt in zijn persoonlijkheid. Hij stelt zichzelf groot en stoer voor, omdat hij weet dat de mensen die nu onder hem staan, in de toekomst hem zullen commanderen. Hij is onzeker over die toekomst, en vecht tegen die onzekerheid door een masker te dragen. Bernt gaat uit van de veronderstelling dat hoe het nu op school gaat, het zo ook op de werkvloer zal gaan. Daarom wil hij nu er 'wat van pakken'. Door Lotte krijgt hij dan wel weer een hoopvoller toekomstbeeld.

ik zal het anders zeggen
als ge eens iets grappigs wilt zien
kom mij dan eens opzoeken
binnen een jaar of tien
ik weet gewoon
ik besef gewoon tenvolle
dat die gastjes die nu de goede punten halen
dat zij het zijn
die mij straks zullen commanderen
op mijn toekomstige werkvloer
daarom dat ik tot voor kort redeneerde
dat ik ze dan beter
nu alvast eens goed op hun bakkes kon slaan

2.2 Narratief / Verhaal

Het onderstaande fragment beschrijft het kantelpunt in de voorstelling wanneer het geweld uitbreekt.

er loopt een schutter rond,
ik ben weggedoken, hij heeft
een raam kapotgeschoten

het is elf uur tweeënvijftig
buiten op de speelplaats
ontstaat een chaos - verdwaasde
eerstejaars - in alle
windrichtingen de speelplaats op,
sommigen weg van het gevaar
anderen er zonder het te weten
recht naartoe.

twee worden er meteen geraakt
liggen languit op de speelplaats
leeg te bloeden, of ze dood zijn of
nog leven is op dit moment niet zeker

intussen is in de sporthal
de finale van het volleybaltoernooi
van start gegaan – geroep,
gejuich van dik 400 supporters
overstemt het schieten buiten

*(regionale ziekenhuizen
sint-imelda, goedemiddag)*

van overal weerklinken schoten, geschreeuw
van kinderen, een brandalarm gaat af
een vierde leerling neer
een vijfde

Interactieve opdracht: ga met de leerlingen in gesprek over wat ze net hebben gelezen. Enkele vragen ter inspiratie:

- Hoe komt dat binnen?
- Wie denk je dat die daders zijn?
- Waarom plegen de daders geweld?
- Welke waarschuwingssignalen worden in de opbouw naar zo'n daad vaak over het hoofd gezien?

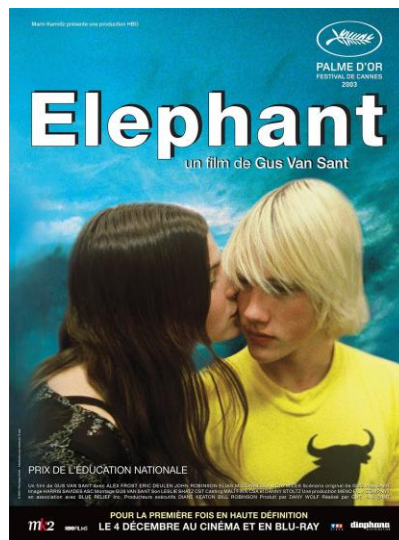
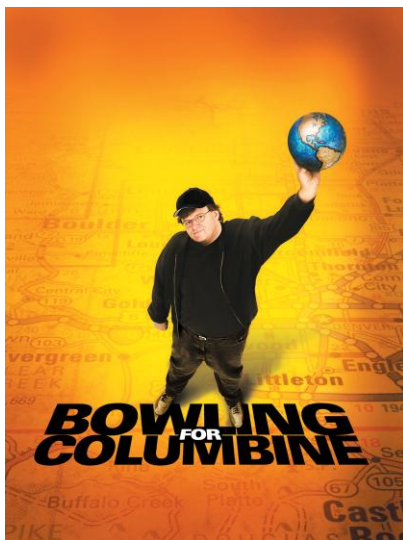
Gebaseerd op vele bestaande gebeurtenissen

Immaculata is geschreven in 2004 op basis van de aanslagen in Columbine en Erfurt. Niemand had kunnen vermoeden dat het leven van de leerlingen, leerkrachten en opvoedend personeel van de Amerikaanse Columbine High School in het dorpse Littleton in Colorado na die ene dinsdag nooit meer hetzelfde zou zijn.

Op 20 april 1999 rijden twee gefrustreerde en door woede verteerde laatstejaarsstudenten de schoolparking op. Gehuld in zwarte lange jassen – zo zag niemand dat ze wapens bij zich hadden - en gepakt en gezakt met ‘materiaal voor de chemieles’ stappen ze de cafetaria binnen.

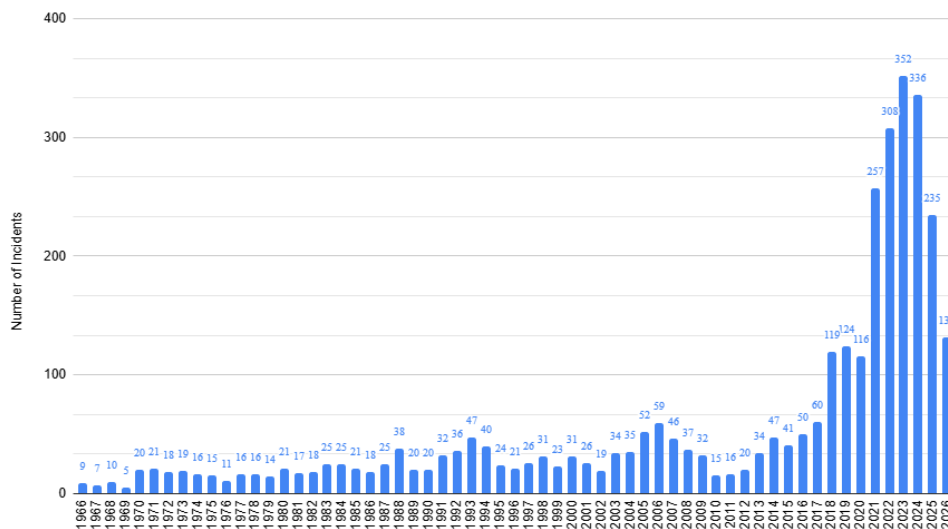
Met de woorden ‘go home, bad things are going to happen’ sturen ze één enkele leerling naar huis. De jongen begrijpt niet wat ze bedoelen, maar vlucht toch weg. Geen mens weet welke plannen een jaar lang beraamd hebben; geen mens merkt dat ze hier en daar zelfgemaakte bommen verstoppden.

Ook zijn er veel films en documentaires die dit onderwerp aanraken. Twee van die films zijn 'bowling for columbine' (documentaire) en 'Elephant' (film).

Lees meer op VRTNWS [10 dodelijkste schietpartijen in Amerikaanse scholen \(artikel\)](#) of graaf dieper in dit interessant onderzoek over school shootings op de [K-12 School Shooting Database](#).

K-12 School Shooting Database: Incidents by Year 1966-2026

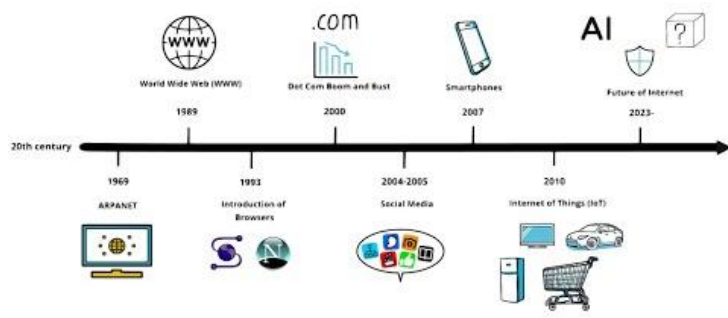
De rol van het internet

De voorstelling is geschreven in 2004. Sindsdien heeft er al een behoorlijke evolutie plaatsgevonden. In 2004 bestond het internet al, toen communiceerden mensen via chatrooms en verspreidden ze hun mening via blogs. Door de opkomst van sociale media is er alomtegenwoordig gebruik van algoritmes op die sociale media en nieuwe fenomenen zoals het endless scrolling.

Opdracht: beantwoord de volgende vragen:

- Grote verschillen tussen leven toen en nu?
- Welke technologieën zijn veranderd?

FILMPJE: [The History of the Internet: A Timeline](#)

2.3 Rol decor /scenografie

Bij Immaculata speelt het decor een grote rol in het weergeven van de sfeer en de gebeurtenissen in de voorstelling. Graag gaan we dieper in op het decor en de scenografie.

2.3.1 Wat is een decor?

Het decor geeft de omgeving vorm waarin een verhaal zich afspeelt. Dit kan een samenstelling van rekwisieten zijn of een nabootsing van een specifieke plaats.

In het decor van Immac wordt er gebruik gemaakt van zowel rekwisieten en de nabootsing van een plaats: het Immaculata-instituut.

Het speelvlak wordt bedekt met **groene plastic doeken**. Deze stellen het gras en de buitenruimte voor. Ze doen door hun materiaal en uitzicht ook denken aan de vloer van een sporthal. Achteraan staat een rij grijze lockers, die onmiddellijk associaties oproepen met een schoolomgeving. Aan de zijkanten bevindt zich de **muziekopstelling**, waarbij aan de muziekinstrumenten ook rozen hangen.

2.3.2 Wat is scenografie?

Scenografie omvat de **volledige vormgeving** van een theatervoorstelling. Dit zijn elementen zoals belichting, plaats van het decor, rekwisieten, kleurgebruik, kostuums etc. Ze spelen allen een belangrijke rol in het creëren van een leefwereld binnen het theater, en geven vaak een boodschap mee.

De scenografie in Immaculata gaat verder dan het louter creëren van een schoolse omgeving. De verschillende elementen veranderen doorheen de voorstelling van betekenis en worden ingezet om de **sfeer en thematiek te versterken**.

Zo worden de **lockers** tijdens de voorstelling naar voor gerold. Hierdoor wordt het speelvlak letterlijk kleiner en ontstaat een meer beklemmende ruimte. Die beklemming geeft ook de druk van schoolsystemen weer. De grijze kleur van de lockers kan bovendien een associatie oproepen met een mortuarium, waardoor het schoolse object al een voorafschaduw van de dood.

Ook de manier waarop de lockers worden gebruikt, maakt deel uit van de scenografie. Wanneer ze hard worden toegeslagen, krijgen ze een **bijkomende functie**: het geluid kan de geweerschoten van de shooting nabootsen. Een alledaags object uit een schoolomgeving wordt zo verbonden met geweld en gevaar.

Later in de voorstelling verandert de betekenis van de lockers opnieuw. Tijdens het **memoriam** worden er bloemen, kaarsjes en knuffels aan de **lockers** gehangen. Ze functioneren dan niet langer alleen als schoolmeubilair, maar worden onderdeel van een herdenkingsplek. De lockers dragen zo letterlijk de sporen na van wat er is gebeurd.

interactieve opdracht voor een nagesprek:

- Wat heb je gezien qua decor?
- Wat zou dit kunnen zeggen?
- Hoe droeg de scenografie bij tot de volledige inhoud?

Deel 3: Radicalisering, wij-zij-denken en de rol van algoritmes

Onderwijsdoelen 2e en 3e graad secundair onderwijs

Cultureel bewustzijn

- 16.01 De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin ze voorkomen.
- 16.03 De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.

Digitale competenties

- 04.02 De leerlingen respecteren ethische, sociale en legale regels bij het gebruiken van digitale technologie.

Burgerschap

- 07.03 De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.

Immaculata snijdt verschillende actuele thema's aan die nauw met elkaar verweven zijn. Aan het einde van de voorstelling zie je waar radicalisering toe kan leiden: een school shooting.

Radicalisering gebeurt niet zomaar; het is een proces waarin verschillende factoren elkaar versterken. Via sociale media kunnen jongeren wegzakken in online bubbels. Daar worden haat, wij-zij-denken en gewelddadige ideeën continu herhaald en zo genormaliseerd. Algoritmes versterken dit proces door jongeren steeds extremere content voor te schotelen.

Manosphere

Een actueel voorbeeld hiervan is de 'manosphere'. De manosphere (artikel) vormt een verzameling van online gemeenschappen waarin ideeën over 'mannelijkheid' kunnen samengaan met antifeminisme, vrouwenhaat en bijgevolg een sterk *wij-zij- denken* in de hand werkt. Influencers en korte, ogenschijnlijk onschuldige filmpjes kunnen jongeren zo geleidelijk in contact brengen met extremere denkbeelden.

Mogelijk chemische aanslag op school HAST in Hasselt verijdeld na onderschepte TikTok-berichten

Artikel luisteren | 4min

[Meer info](#)

aanslag Hasselt (artikel)

Ook de recente gebeurtenissen rond HAST in Hasselt, waar bedreigingen tegen een school in een besloten TikTok-groep werden gedeeld, tonen aan hoe online en offline werelden met elkaar verbonden kunnen raken

De voorstelling sluit daarmee aan bij een bredere actualiteit waarin online beïnvloeding, groepsdruk, polarisatie en radicalisering steeds met elkaar verweven zijn. Het gaat daarbij niet alleen om extremistische ideeën, maar ook over die mechanismen zoals haat en wij-zij denken, die het groepsdenken kunnen versterken.

3.1 Algoritmes, echokamers en filterbubbels verkennen

Ervaringsoefening in de les: eerder als inleiding op het begrip algoritmes.

Leerlingen krijgen 1 minuut de tijd om in hun hoofd door hun instagram/tiktok feed te scrollen. Daarna gaan zij met elkaar in gesprek door hun verschillen en gelijkenissen aan te duiden. Enkele vragen ter inspiratie:

- Hoe voel je je bij het zien van deze content?
- Kan je met anderen praten over de content die je te zien krijgt?
- Ga je soms actief op zoek naar content die je niet dagelijks te zien krijgt?
- Maak je deel uit van bepaalde communities en groepen online?

Bekijk dit Tiktok Filmpje om te zien hoe snel het algoritme werkt.

Huistaak leerlingen: scroll 2 minuten door je sociale media - beschrijf wat je hebt gezien in max. X aantal woorden ter voorbereiding van de volgende les. Geef ook mee dat de leerlingen het morgen gaan delen met elkaar in de les.

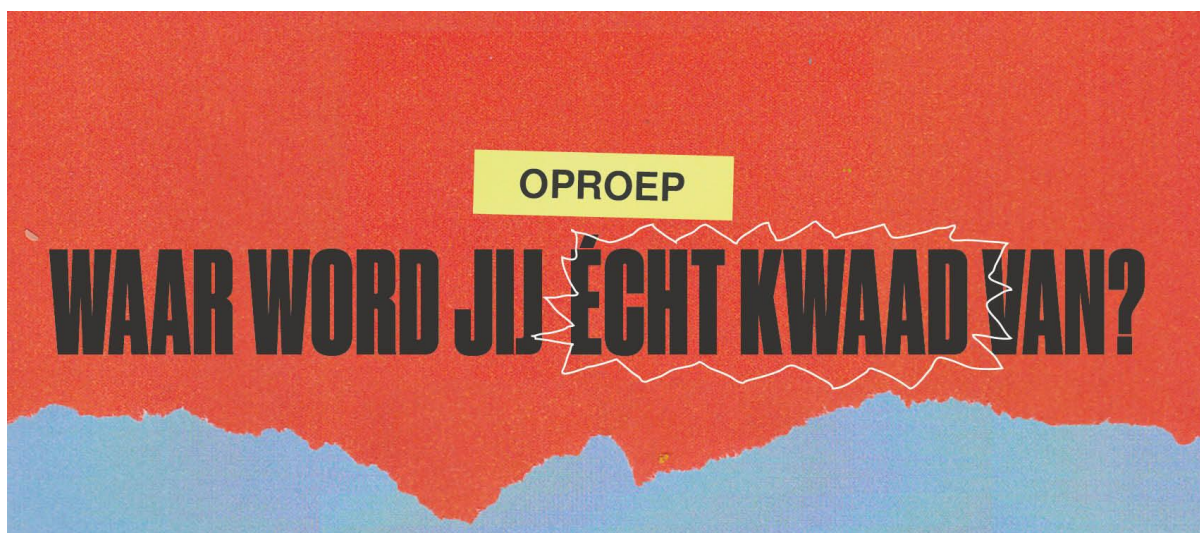
Opdracht in de les:

1. Lees in groepjes deze artikelen
 - a. mediawijs 'invloeden online'
 - b. mediawijs 'wat is een filterbubbel?'
2. Beantwoord de volgende vragen die gekoppeld zijn aan de begrippen uit de teksten.

Vragen bij de teksten:

- Heb je het gevoel dat je telkens dezelfde dingen ziet op sociale media?
- Kan je een voorbeeld uitwerken van een positief en een negatief algoritme op sociale media? Beschrijf de gevolgen van een algoritme op de volgende zaken: je denkwijze, gemoedstoestand en wereldbeeld.
- Heb je een antwoord op de vraag: waarom ziet niet iedereen hetzelfde? Zou dat beter zijn, waarom wel/niet?
- Wat is het verschil tussen een filterbubbel en een echokamer?

3.2 Haat: waar word jij écht kwaad van?

Het nieuwstedelijk lanceerde een oproep naar haatberichten. De reacties worden verwerkt in de punksong, komen o.a. op de website en socials van Het nieuwstedelijk. Reageren kan helemaal anoniem.

Opdracht als huiswerk

Geef de leerlingen als thuisopdracht mee om een haatbericht naar Het nieuwstedelijk te sturen als introductie op de opdrachten rond wij-zij denken in het volgende onderdeel: 3.3 Wij-zij denken in de lesmap.

In de voorstelling barst op een gegeven moment de livemuziek los in de punksong: "**I h8 abbreviations**". (vertaling: "ik haat afkortingen"). De personages en muzikanten schreeuwen, zingen en spreken hun opgespaarde frustraties uit. Hun woede gaat over van alles: van irritante alledaagse dingen ("*bro, je rookt grenadine en aardbei*") of "*passief-agressieve Duolingo-uil*") tot grote, maatschappelijke en politieke kwesties (*politici, Big Tech, AI-slop, de klimaatcrisis, hokjesdenken en de genocide in Gaza*).

Het lied toont dat **kwaadheid en frustratie** ook een **uitlaatklep kunnen zijn**: een manier om maatschappelijke hypocrisie aan de kaak te stellen en je eigen stem te laten horen, in plaats van die woede op te kroppen of op klasgenoten te richten.

Opdracht: beantwoord de volgende vragen.

1. Kwaadheid vs. Haat

- Wanneer ben je gewoon kwaad, en wanneer wordt het écht haat? Wat is het verschil?
- Hoe reageer jij als je enorm gefrustreerd bent? Lucht het op om dat ergens te delen (bij vrienden, in muziek, via sport)?

2. Online reacties & Anonimiteit

- Wat doet het met je als mensen online hatelijk op jou reageren? En als ze je massaal gelijk geven?
- Denk je dat je controle hebt over wat online reacties met je doen?
- Maakt anoniem reageren het makkelijker om stoom af te blazen, of maakt het online haat juist erger? Waarom?

Immaculata toont een extreme versie van haat, waarbij de haat overgaat tot geweld. De daders in *Immaculata* zetten zich af tegen de school en haar leerlingen. Zij vertrekken van hun gevoel om er niet bij te horen.

Verheerlijking van daders?

De focus in het stuk gaat over de daad en de consequenties van (online) geweld. Er wordt geen aandacht besteed aan de persoonlijke situatie van de daders om sympathie voor de dader te vermijden.

fragment Franky:

ik haat ongelukkig zijn –
het is vijf na acht
en ik update mijn status
ik haat het
als er iets misgaat in mijn leven
ik haat het
als ik van school naar huis loop
en ik word achtervolgd
door een grote bruine hond

*ik ben niks
ik heb niks*

als ik nu verdwijnen zou
simpelweg van de aardbol af –
dat zou geen enkel verschil maken

al goed dat er de haat nog is
de haat die ik koester
jegens alles en iedereen
vooral jegens minderheden

opdracht: Laat de leerlingen het fragment van Franky hierboven lezen

- Zou dit een fragment van de dader(s) kunnen zijn?
- Is er een verschil in het denken van de daders en wat Franky denkt?
- Wat maakt dat verschil? (Franky krijgt een besef en inzicht en heeft daar spijt van)

Voorbeeldvragen:

- Kan je een gezien fragment linken aan haatgevoelens?
Ga hierover in gesprek.
- Hoe kan je escalatie met geweld voorkomen?
Welke concrete stappen kan je ondernemen?

3.3 Wij-zij denken (*verder over de daders*)

In Immaculata ontstaat het *wij-zij-denken* bij de twee afwezige medeleerlingen wanneer zij de school en hun klasgenoten niet meer als individuen zien, maar als 'een vijandige groep'. Dat escaleert wanneer deze twee leerlingen zich radicaal afkeren en geweld gebruiken tegen de school.

De voorstelling zoomt daarentegen juist in op de vier personages op het podium: gewone jongeren die slachtoffer worden, met elk hun eigen dromen, relaties en onzekerheden. Door dit contrast maakt Immaculata pijnlijk duidelijk hoe snel zo'n scherpe grens tussen 'wij' en 'zij' kan ontstaan, en hoe verwoestend die tegenstelling wordt wanneer de menselijkheid uit het oog wordt verloren.

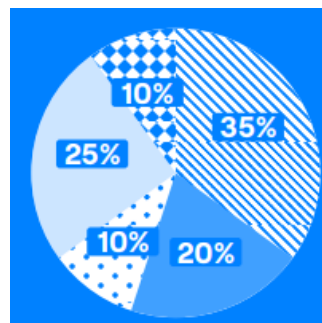
Over deze thema's heeft mediawijs interessante educatieve pakketten opgesteld. Hieronder vindt u een korte samenvatting, voor meer informatie verwijzen wij u door naar [De EDUBOX wij- zij denken](#) .

De groepen waartoe we behoren, vormen onze identiteit en ons wereldbeeld. Waar mensen samenkomen – in een klas, gezin of hobbyclub – komen al die verschillende perspectieven bij elkaar.

Opdracht: tot welke groep behoor jij?

1. Breng nu zelf in kaart tot welke groepen jij behoort.
2. Teken een ronde taart op een blad papier.
3. Lijst alle groepen op waar je toe behoort.
4. Geef elke groep een stukje van je taart. Kies een groter stuk taart voor een groep die jij belangrijk vindt en een kleiner stuk voor een minder belangrijke groep.

Verdiepende materiaal: deze zaken komen aan bod in EDUBOX wij- zij denken:

- Een introductie;
- Theorie met filmpjes;
- Een individuele oefening, waarin leerlingen hun sociale identiteit in kaart brengen door na te denken tot welke groepen ze behoren;
- Een groot rollenspel 'Samen door één deur' waarin jongeren met elkaar in discussie leren gaan over polariserende onderwerpen;
- Extra inspiratie.

3.3.1 Meerstemmigheid of perspectieven die botsen?

Als er geluisterd wordt naar verschillende perspectieven, is er **meerstemmigheid**. Toch gebeurt het ook wel dat perspectieven botsen. Wanneer een groep ontstaat, zet dit heel wat in beweging. Zowel binnen de groep als tussen groepen onderling kunnen verschillende dingen gebeuren:

- je vindt de 'wij' groep leuker, slimmer of beter
- je luistert steeds vaker naar verhalen die enkel jullie gelijk bevestigen
- je vindt de andere groep dommer of slechter

Deze dingen kunnen leiden tot spanning en conflict. Als groepen mensen heel fel tegenover elkaar komen te staan, spreken we van **wij-zij-denken of polarisatie**.

3.3.2 Breuklijnen

Polarisatie ontstaat door verschillende factoren. Zo plaatsen groepen zich continu tegenover elkaar langs allerlei lijnen. Zo kan een meningsverschil, politiek standpunt, sport, religie, beroep etc. leiden tot een **breuk**. Daarbij gaan we ook vaak de andere groep eigenschappen geven ('Wie bij ons zit, is goed. Wie bij de andere zit is minder goed').

3.3.3 Een kamp kiezen is verleidelijk: tegenpolen

Iemand kan snel worden **meegesleept** in polarisatie, zonder dit zelf te beseffen. Men speelt in op emoties die iemand zelf ook voelt, daardoor wordt het verleidelijk om bij een kamp te gaan staan.

Ook positief

Toch is polarisatie niet enkel negatief. Toen vrouwen opkwamen voor stemrecht, leefde er ook een grote spanning. **Activisten** gebruiken polarisatie om een debat in gang te zetten, ze kunnen een motor van **sociale vernieuwing of vooruitgang** zijn.

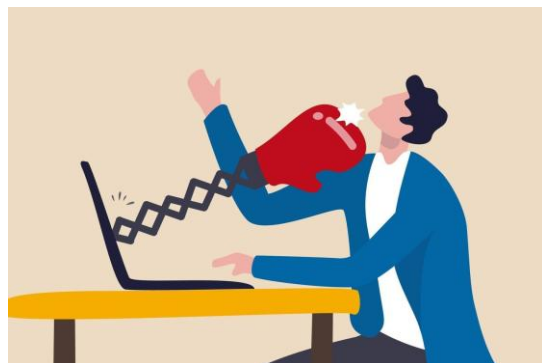
In sommige gevallen kan de energie tussen groepen dus ook leiden tot **vijandigheid** en **geweld**. Eigenlijk is **groepsidentiteit zoals een vuurtje**: je kan je er lekker aan warmen. Maar als het vuur te hoog oplaait, kan het ook gevaarlijk en schadelijk worden. Polarisatie wordt gevaarlijk wanneer de 'wij'-groep en 'zij'-groep niet meer over het onderwerp praten, maar enkel nog over hoe vreselijk 'zij' zijn.

Bij polarisatie staan **twee polen tegenover elkaar: 'wij' tegen 'zij'**. Aan die polen worden eigenschappen gegeven: al wie in onze groep zit is goed, al wie in de andere groep zit is minder goed. Van het onderscheid tussen 'de racistische Vlaming' en 'de luie Waal' heb je waarschijnlijk al gehoord. Dit soort uitspraken wakkert de polarisatie aan. Er zijn altijd wel een paar luide roepers die zo'n uitspraken doen om anderen aan hun kant te krijgen.

Vijandigheid online

De discussie wordt zo hevig dat 'zij' vijanden zijn geworden met wie we niets meer te maken willen hebben. We beginnen te schelden, te beledigen en gebruiken soms zelfs geweld. Dat gebeurt niet alleen tijdens experimenten, maar ook bij gesprekken in levenden lijve. Ook online kan vijandigheid ontstaan.

3.3.4 Polariserende berichten online

opdracht:

1. **Probeer zelf een antwoord te vinden op deze vraag:**
"Als polarisatie gevaarlijk kan zijn, waarom krijgen we online dan zoveel polariserende berichten te zien?"
2. **Lees daarna** de volgende alinea om je antwoord te vergelijken en aan te vullen.

Veel heeft te maken met de manier waarop sociale media en online platformen werken.

Algoritmes bepalen wat jij te zien krijgt op sociale media. Die algoritmes proberen zelf in te schatten welke berichten populair zijn, zodat ze die aan meer mensen kunnen laten zien. Vaak zijn dat de berichten die veel reacties uitlokken. En omdat polariserende berichten veel hevige emoties uitlokken, zowel positief als negatief, verspreiden ze zich snel.

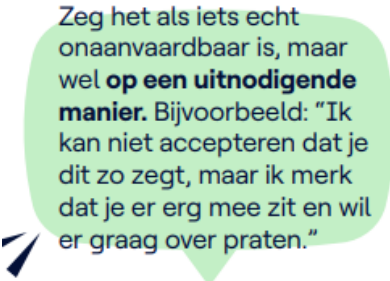
Soms lijkt het alsof alle filmpjes over een bepaald onderwerp hetzelfde zeggen. Dit komt doordat videoplatformen jou niet de juiste info willen geven, maar wel **zo lang mogelijk willen laten kijken**. De algoritmes suggereren dan filmpjes die net iets langer duren of net iets spectaculairder zijn. Zodra je eenmaal hebt doorgeklikt op een filmpje, blijft het platform jou bestoken met gelijkaardige video's.

3.3.5 Hoe reageren tegen (online) haat?

Hoe reageer je op haatspraak?

Al eens iemand "Alle moslims zijn terroristen", "Alle Vlamingen zijn racisten" of "Vuile homo, neem een pil!" horen zeggen? Zulke veralgemenende en beledigende uitspraken noemen we **haatspraak**. Wat kan je dan doen?

- Laat weten dat je het er **niet mee eens** bent.
- **Verbeter** foute informatie.
- Toon **solidariteit** door slachtoffers die je kent te laten weten dat je het grof vindt.
- Durf berichten te **verwijderen** of **rapporteer** ze.
- **Durf vragen** waarom iemand zo iets zegt.
- **Stel grenzen.** Spreek uit dat bepaald taalgebruik niet oké is.

- Gebruik een **ik-boodschap**: "Ik heb het moeilijk met wat je nu zegt ..."
- Kom niet meteen met tegenargumenten, maar **erken de emotie** van de ander. Je kan bijvoorbeeld zeggen: "Ik merk dat je boos/verdrietig bent en dat begrijp ik ook."
- **Steun de slachtoffers** van de extreme uitspraak met woorden of een knuffel. Zo voelen zij dat je het niet eens bent met wat gezegd werd.
- Zeg het als iets echt onaanvaardbaar is, maar wel **op een uitnodigende manier**. Bijvoorbeeld: "Ik kan niet accepteren dat je dit zo zegt, maar ik merk dat je er erg mee zit en wil er graag over praten."
- Dé waarheid bestaat niet. Geef toe dat je zelf ook enkel **vanuit je eigen perspectief** kan spreken.
- Vermijd polariserend taalgebruik. Praat in **de verbindende wij-vorm**, zoals bijvoorbeeld: "Wij hebben daar allemaal vragen over..."

Dramaworkshop 'Immaculata'

Aan de hand van deze lesmap is een workshop uitgewerkt die kan gegeven worden in de les. Deze workshop is opbouwend en bestaat uit drie delen. Het laat de leerlingen kennis maken met de personages van Immaculata, ook werken ze daarbij rond de mechanismen die achter *wij-zij denken* schuilen.

In het eerste deel van de workshop zullen de leerlingen de personages belichamen op basis van een tekstfragment en karaktereigenschappen.

In het tweede deel zullen de leerlingen improvisatie oefeningen moeten uitvoeren in hun personage. Dit zullen situaties zijn waarbij het wij-zij denken ook licht wordt aangeraakt.

In het derde deel zullen de leerlingen op basis van wat ze hebben geobserveerd in de vorige opdrachten, een beschrijving van een ander personage maken. Hierna wordt er overgegaan in een reflectiemoment over aannames en stereotypen.

Vindt u niet genoeg ruimte of tijd om deze workshop te laten doorgaan?
Dan verwijzen we u graag naar de lesopdracht in deel 2 'ontwikkeling personages'.

Heb je interesse in deze workshop? Neem dan contact op met
tim@nieuwstedelijk.be

Referentielijst en verdiepend materiaal

FILMS

- **Bowling for Columbine (2002) - Micheal Moore**

In deze documentaire tracht filmmaker Micheal Moore te onderzoeken waarom wapengeweld veel voorkomend is in Amerika. Hij vertrekt onder andere vanuit de schietpartij op Columbine High School in 1999, waarbij twaalf leerlingen en een leraar werden vermoord. Moore gaat op zoek naar de oorzaken van het geweld en onderzoekt daarbij de Amerikaanse wapencultuur, angst, media en politiek.

[de volledige documentaire \(FILM\)](#)

- **Elephant (2003) - Gus van Sant**

volgt een gewone schooldag op een Amerikaanse middelbare school, vanuit het perspectief van verschillende leerlingen. Langzaam wordt duidelijk dat twee leerlingen een schietpartij op school voorbereiden. De film toont de gebeurtenissen vanuit verschillende standpunten en bouwt op naar het geweld.

[Elephant \(FILM\)](#)

- **We need to talk about Kevin (2011) - Lynne Ramsey**

volgt Eva, een moeder die worstelt met de gevolgen van de schietpartij die haar zoon Kevin op zijn middelbare school heeft aangericht. Via **flashbacks** wordt hun moeilijke relatie vanaf Kevins geboorte getoond. Eva probeert te begrijpen wat haar zoon tot zijn daad heeft gebracht en vraagt zich tegelijkertijd af in hoeverre zij als moeder verantwoordelijkheid draagt.

[eindscene van 'we need to talk about Kevin' \(FILMPJE\)](#)

- **Adolescence (2025) aflevering 3 - Philip Barantini**

volgt Jamie tijdens een gesprek met psychologe Briony in een jeugdinstelling. Ze probeert te begrijpen waarom Jamie zijn klasgenote Katie heeft vermoord. Door hun gesprek wordt duidelijk hoe Jamie beïnvloed is door onzekerheid, sociale media en ideeën over mannelijkheid en relaties

[netflix \(SITE\)](#)

ARTIKELS

- **school shootings**
- [Schietpartij op Columbine High School eist na ruim 25 jaar 14e slachtoffer](#)
- [10 dodelijkste schietpartijen in Amerikaanse scholen](#)
- [aanslagdreiging Hasselt](#)
- **online mechanismen**
- [Geschiedenis van het internet \(FILMPJE\)](#)
- [invloeden online](#)
- [filterbubbel](#)
- [manosphere](#)
- **sociale status**
- legt het concept sociale status uit vanuit een sociologisch perspectief [sociale status](#)
- **wij- zij denken EDUBOX**
- [EDUBOX wij-zij denken](#)

THEATER

- [kennisbank](#)
- [schema van kowzan](#)
- [vijf akten structuur](#)
- [weetjes theateretiquette \(FILMPJE\)](#)
- [regels in het theater \(FILMPJE\)](#)